

Закон о спољним пословима

Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. [116/2007](#), [126/2007](#) и [41/2009](#).

Глава прва

УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се: међусобни однос државних органа у обављању спољних послова; послови које у оквиру утврђеног делокруга и надлежности обавља Министарство спољних послова (у даљем тексту: Министарство); поступак одлучивања о отварању и затварању дипломатско-конзуларних представништава Републике Србије у иностранству (у даљем тексту: дипломатско-конзуларна представништва) и представништава страних држава и међународних организација у Републици Србији; поступак стицања, управљања и располагања имовином у иностранству неопходном за рад дипломатско-конзуларних представништава; дипломатска и конзуларна звања, као и посебна права и дужности дипломата и других запослених у Министарству која произилазе из обављања спољних послова.

На питања која нису уређена овим законом примењују се други закони, општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори и подзаконски општи акти, којима се уређује област спољних послова.

Глава друга

НАДЛЕЖНОСТ У ОБЛАСТИ СПОЉНИХ ПОСЛОВА

Утврђивање и спровођење спољне политике

Члан 2.

Влада утврђује спољну политику коју спроводи Министарство, као и други органи државне управе у оквиру утврђеног делокруга.

Начело сарадње

Члан 3.

Државни органи међусобно сарађују у обављању спољних послова за које су надлежни на основу Устава и закона. Сарадња се остварује међусобним извештавањем и координацијом спољнополитичких активности.

Надлежност Министарства у процесу сарадње

Члан 4.

Министарство је надлежно за координацију спољнополитичких и других међународних активности које у оквиру утврђене надлежности спроводe државни органи.

Државни органи у обављању спољних послова сарађују са Министарством благовременим извештавањем о планираним и спроведеним активностима.

Комуникација државних органа са представницима других држава и међународних организација одвија се посредством Министарства или у сарадњи са Министарством, када је то у складу са међународним уговорима и дипломатском праксом.

Односи државних органа са дипломатско-конзуларним представништвима одвијају се преко Министарства.

Послови Министарства

Члан 5.

Министарство у оквиру своје надлежности обавља следеће послове:

- 1) представља, уз председника Републике, Републику Србију у односима са другим државама, међународним организацијама, међународним судовима и другим међународним институцијама, као и са њиховим представништвима у Републици Србији;
- 2) штити интересе Републике Србије, њених држављана и правних лица у иностранству;
- 3) предлаже Влади спољну политику коју она утврђује;
- 4) предлаже Влади успостављање и прекид дипломатских односа са другим државама;
- 5) предлаже Влади учлањење, односно учешће Републике Србије у међународним организацијама и интеграцијама, као и у другим облицима међународне сарадње;
- 6) предлаже Влади амбасадоре, генералне и почасне конзуле Републике Србије у иностранству;
- 7) учествује у пословима у вези са акредитацијом званичних представника држава и међународних организација у Републици Србији;
- 8) организује званичне посете на државном и дипломатском нивоу;
- 9) учествује у припремама за учешће представника Републике Србије на међународним преговорима и конференцијама;
- 10) анализира међународни положај Републике Србије и билатералне односе са другим државама;
- 11) анализира спољнополитичке аспекте одбране и националне безбедности;
- 12) анализира и предвиђа развој регионалних и глобалних односа и појава, нарочито у области спољне политике, безбедности, међународног јавног и приватног права, економије, екологије, просвете и културе и стања људских права, која су од значаја за остваривање међународних односа Републике Србије;
- 13) прикупља и анализира информације страних медија које се односе на Републику Србију;
- 14) припрема нацрте закона, других прописа и општих аката из области спољних послова, даје мишљење о нацртима закона и других прописа у вези са спољним пословима за које су надлежни други органи државне управе, а који су од интереса за међународни положај Републике Србије;
- 15) припрема правна мишљења о питањима из међународног права за потребе председника Републике, Владе и других државних органа;
- 16) предлаже Влади стратегију развоја спољних послова и друге мере којима се обликује спољна политика Владе; припрема документацију, информације и анализе из области спољне политике;
- 17) у сарадњи са надлежним државним органима покреће поступак и координира вођење преговора и закључивање међународних уговора, учествује у поступку њиховог потврђивања и прати њихову примену; чува оригинале свих међународних уговора, заједничких саопштења и декларација Републике Србије и њених међународноправних претходника;
- 18) информисе владе других држава и међународну јавност, као и исељенике, лица српског порекла и држављане Републике Србије у иностранству о политици Републике Србије и, у сарадњи са другим надлежним органима државне управе, ради на промоцији политичких ставова Владе ради јачања угледа Републике Србије у међународним односима;
- 19) у сарадњи са Министарством за дијаспору, унапређује поштовање људских и мањинских права исељеника, лица српског порекла и држављана Републике Србије у иностранству;
- 20) у сарадњи са другим надлежним органима државне управе, спроводи гласање држављана Републике Србије који имају

пребивалиште или боравиште у иностранству за време избора и референдума на републичком нивоу;

21) у сарадњи са другим органима државне управе, обавља послове разграничења са суседним државама, израђује и чува документацију о државној граници;

22) прикупља и чува документацију о спољној политици Републике Србије, подстиче научноистраживачки рад у области спољне политике и међународних односа;

23) спроводи поступак стицања, одржавања и располагања непокретном имовином у иностранству која је неопходна за рад дипломатско-конзуларних представништава;

24) организује, одржава и штити системе информатичких, телекомуникационих, курирских и других веза са дипломатско-конзуларним представништвима и другим информационим системима;

25) обавља послове безбедности Министарства, дипломатско-конзуларних представништава и запослених;

26) у сарадњи са другим надлежним органима сагласно посебном закону обезбеђује учешће у међународним мисијама;

27) обавља и друге послове одређене законом.

Начела за унутрашње уређење и систематизацију радних места у Министарству прописује Влада, на предлог министра спољних послова (у даљем тексту: министар).

Послове безбедности из тачке 25. овог члана, Министарство обавља на начин који прописује Влада, на предлог министра.

Послове из свог делокруга Министарство врши непосредно и преко дипломатско-конзуларних представништава.

Саветодавна тела

Члан 6.

У циљу стручнијег и свестранијег формулисања предлога стратегије спољне политике и унапређења укупних активности Министарства, министар може да оснива саветодавна тела, састављена од угледних стручњака из одговарајућих области, чије би ангажовање у саветодавним телима било почасне природе.

Врсте дипломатско-конзуларних представништава

Члан 7.

Дипломатско-конзуларна представништва јесу сталне дипломатске мисије и конзуларна представништва.

Сталне дипломатске мисије јесу амбасаде, које се оснивају у другим државама, и сталне мисије, које се оснивају при међународним организацијама.

Конзуларна представништва могу бити основана у рангу генералних конзулата, конзулата, вицеконзулата и конзуларних агенција, у зависности од обима билатералних односа, обима економске сарадње и бројности дијаспоре.

Послови сталне дипломатске мисије

Члан 8.

Стална дипломатска мисија обавља оне послове из делокруга Министарства који спадају у репрезентативне и спољнополитичке функције предвиђене међународним уговорима и дипломатском праксом.

У обављању послова из свог делокруга стална дипломатска мисија дужна је да поступа у складу са Уставом, законима, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима и подзаконским општим актима, као и по директивама министра и у складу са тим директивама датим инструкцијама и упутствима руководиоца надлежних унутрашњих јединица Министарства.

Поред послова наведених у ст. 1. и 2. овог члана, амбасада врши и конзуларне функције.

Послови конзуларног представништва

Члан 9.

Конзуларно представништво обавља оне послове из делокруга Министарства који спадају у конзуларне функције предвиђене међународним уговорима и дипломатско-конзуларном праксом.

У обављању послова из свог делокруга, конзуларно представништво поступа у складу са Уставом, законима, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима и подзаконским општим актима, као и по директивама министра и у складу са тим директивама датим инструкцијама и упутствима руководиоца надлежних унутрашњих јединица Министарства, као и амбасадора акредитованог у држави пријема.

По правилу, конзуларно представништво одржава односе са централним органима државе пријема преко амбасаде Републике Србије у тој држави, а када то изричито допуштају међународни споразуми или закони и пракса државе пријема, комуникација се може вршити и непосредно.

Уколико у страни држави нема амбасаде Републике Србије или она није у могућности да обавља своје дужности, конзуларно представништво, по овлашћењу министра, а на основу споразума са државом пријема, може да преузме одређене дипломатске функције.

Послови културно-информативног центра

Члан 10.

Културно-информативни центар обавља послове јавне дипломатије из делокруга Министарства и других органа државне управе из области културе, у циљу повећања угледа Републике Србије.

У обављању послова из свог делокруга, културно-информативни центар дужан је да поступа у складу са Уставом, законима, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима и подзаконским општим актима, а по директивама министра и у складу са тим директивама датим инструкцијама и упутствима руководиоца надлежних унутрашњих јединица Министарства, као и амбасадора акредитованог у држави пријема.

Специјална мисија

Члан 11.

Специјална мисија представља Републику Србију у страни држави, односно при међународној организацији ради извршења посебних задатака.

Оснивање и задаци специјалне мисије, трајање, именовање њеног шефа, одређивање звања, начин финансирања и услови рада уређују се посебним актом Владе, на предлог министра.

Заштита интереса

Члан 12.

Ради заштите интереса Републике Србије и њених држављана и правних лица у државама у којима нема дипломатско-конзуларно представништво, Република Србија може закључити међународни уговор са трећом државом која ће те интересе штитити посредством свог дипломатско-конзуларног представништва, у складу са међународним правом и дипломатском праксом.

Република Србија може закључити међународни уговор о заштити интереса трећих држава и њихових грађана у иностранству од стране дипломатско-конзуларних представништва.

Особље дипломатско-конзуларног представништва

Члан 13.

Особље дипломатско-конзуларног представништва чине шеф представништва, дипломатско и конзуларно особље, административно-техничко особље и послужно особље, у смислу међународних конвенција.

Особље културно-информативног центра

Члан 14.

Особље у културно-информативним центрима чине директор, стручно и административно-техничко особље, ако међудржавним споразумом или актом о оснивању центра није друкчије одређено.

Постављење и опозив шефа сталне дипломатске мисије

Члан 15.

На иницијативу министра, Влада утврђује предлог о постављењу шефа сталне дипломатске мисије - амбасадора, о чијем постављењу, по добијању агрмана државе пријема, одлучује председник Републике указом. Агрман као предуслов за постављење се не односи на шефове сталне мисије Републике Србије при међународној организацији.

На иницијативу министра, Влада утврђује предлог о опозиву шефа сталне дипломатске мисије - амбасадора, о чијем опозиву одлучује председник Републике указом.

Указ о постављењу, односно опозиву шефа сталне дипломатске мисије - амбасадора објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Амбасадор на нерезиденцијалној основи

Члан 16.

Амбасадор на нерезиденцијалној основи може бити акредитован у једној или у више држава у којима Република Србија нема дипломатско-конзуларна представништва.

На функцију амбасадора на нерезиденцијалној основи може се поставити амбасадор Републике Србије са седиштем у трећој држави или амбасадор у Министарству, који би по потреби и у складу са директивом министра боравио у иностранству.

Амбасадор на нерезиденцијалној основи поставља се и опозива на начин и по поступку из члана 15. овог закона.

Специјални изасланик министра

Члан 17.

Министар може именовати свог специјалног изасланика који привремено борави у иностранству или при међународној организацији ради извршења посебних задатака.

Дужности шефа сталне дипломатске мисије

Члан 18.

Шеф сталне дипломатске мисије обавља дужности у складу са међународним конвенцијама о дипломатским односима и о представљању држава у односима са међународним организацијама, а нарочито:

- 1) представља Републику Србију у иностранству или у међународној организацији;
- 2) потписује дипломатске инструменте;
- 3) преноси и заступа ставове Владе.

Шеф сталне дипломатске мисије за свој рад одговара министру, Влади и председнику Републике.

Отправник послова

Члан 19.

У одсуству амбасадора, дужност шефа сталне дипломатске мисије привремено обавља отправник послова кога одреди амбасадор из редова дипломата, а у случају када је амбасадор опозван или спречен да врши дужност именовање отправника послова врши министар.

Шеф конзуларног представништва

Члан 20.

Шеф конзуларног представништва има конзуларно звање које одговара утврђеном рангу представништва (члан 7. став 3. овог закона).

На предлог министра, Влада поставља и разрешава генералног конзула, док шефове осталих конзуларних представништва именује и разрешава министар.

Решење Владе о постављењу и разрешењу генералног конзула објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Шеф конзуларног представништва обавља дужности које произилазе из функција представништва (члан 9. овог закона) и за свој рад одговара амбасадору акредитованом у држави пријема и министру.

Кад је Влада поставила шефа конзуларног представништва, он за свој рад одговара амбасадору акредитованом у држави пријема, министру и Влади.

Почасни конзул

Члан 21.

Влада на предлог министра и уз сагласност државе пријема, може за почасног конзула поставити лице, без обзира на држављанство, које у својој држави ужива углед и жели да заступа интересе Републике Србије.

Функције, односно конзуларне послове које почасни конзул може да обавља на свом конзуларном подручју и права и дужности почасног конзула у обављању функције, односно конзуларних послова прописује министар.

Почасни конзул дужан је да обавља своје функције сагласно политици и ставовима Владе и на основу инструкција шефа сталне дипломатске мисије у држави пријема, односно руководиоца надлежне унутрашње јединице Министарства.

Директор културно-информативног центра

Члан 22.

Министар именује и разрешава директора културно-информативног центра.

Директор културно-информативног центра обавља дужности које произилазе из послова центра (члан 10. овог закона) и за свој рад

одговара министру и амбасадору акредитованом у држави пријема.

Глава трећа

ОТВАРАЊЕ И ЗАТВАРАЊЕ ПРЕДСТАВНИШТАВА

Одлучивање о отварању и затварању дипломатско-конзуларног представништва

Члан 23.

На предлог министра, Влада доноси одлуку о отварању и затварању дипломатско-конзуларног представништва у другој држави, односно при међународној организацији.

Влада може, на предлог министра, донети одлуку о отварању или затварању канцеларије дипломатско-конзуларног представништва изван његовог седишта, ради обављања послова из одређене области.

У одлуци Владе о отварању или затварању конзуларног представништва наводи се његов ранг и конзуларно подручје, сагласно претходно прибављеној сагласности земље пријема.

Одлуке Владе из ст. 1. и 2 овог члана објављују се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Одлучивање о отварању и затварању културно-информативног центра

Члан 24.

На предлог министра, Влада доноси одлуку о отварању и затварању културно-информативног центра у другој држави.

Давање сагласности за отварање представништва у Републици Србији

Члан 25.

На предлог министра, Влада одлучује о давању сагласности за отварање представништва друге државе или међународне организације у Републици Србији, као и о отварању издвојених канцеларија представништва ван места његовог седишта, ако је такав захтев постављен.

Одлука Владе објављује се у "Службеном гласнику Републике Србије".

Глава четврта

ИМОВИНА КОЈУ КОРИСТЕ ДИПЛОМАТСКО-КОНЗУЛАРНА ПРЕДСТАВНИШТАВА

Располагање непокретностима у иностранству

Члан 26.

О прибављању, продаји, давању у закуп земљишта, зграда, пословних просторија, као и о куповини станова који се користе за потребе дипломатско-конзуларних представништва, на основу одлуке Владе, уговор закључује министар или, по посебном овлашћењу, шеф дипломатско-конзуларног представништва.

Стандарде и нормативе сагласно којима дипломатско-конзуларна представништва користе непокретности, полазећи од важећих прописа државе пријема, прописује министар.

Коришћење, одржавање и управљање имовином у иностранству

Члан 27.

Министарство организује и врши послове у вези са коришћењем, одржавањем и управљањем непокретностима које се користе за потребе дипломатско-конзуларних представништва, на начин који прописује Влада.

Послови у вези са закупом, коришћењем, одржавањем и управљањем покретним стварима које се користе за потребе дипломатско-конзуларних представништва врше се на начин који прописује министар.

Глава пета

САРАДЊА МИНИСТАРСТВА СА НАРОДНОМ СКУПШТИНОМ

Разговор амбасадора у надлежном одбору Народне скупштине пре одласка на дипломатску дужност

Члан 28.

Амбасадори Републике Србије обављају разговор у надлежном одбору Народне скупштине пре одласка на њихову дипломатску дужност.

Председник Одбора о обављеном разговору обавештава министра спољних послова.

Информисање Народне скупштине

Члан 29.

Министарство обавештава Народну скупштину о најзначајнијим спољно-политичким активностима и другим релевантним питањима упућивањем одговарајућих информација.

Министар подноси надлежном одбору Народне скупштине извештај о раду Министарства најмање два пута годишње.

Обавезе дипломатско-конзуларних представништва приликом посета делегација и народних посланика Народне скупштине

Члан 30.

Приликом билатералних посета делегација и народних посланика Народне скупштине надлежно дипломатско-конзуларно представништво обезбеђује помоћ Народној скупштини у припреми и реализацији посете.

Надлежна дипломатска представништва при међународним организацијама обезбеђују сву неопходну логистичку подршку и помоћ делегацијама и члановима делегација Народне скупштине у припреми и реализацији обавеза које проистичу из чланства у овим организацијама.

Сва дипломатско-конзуларна представништва дужна су да пруже сваку врсту техничке помоћи народним посланицима који бораве у службеној посети држави за коју је дипломатско-конзуларно представништво надлежно, на њихов захтев, у границама могућности, а у складу са законом.

Глава шеста

ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ О РАДНИМ ОДНОСИМА У МИНИСТАРСТВУ

1. Примена прописа

Члан 31.

На радне односе у Министарству примењују се одредбе закона и других подзаконских општих аката којима се уређују права и дужности функционера, права и дужности државних службеника и поједина права и дужности намештеника ако овим законом није друкчије одређено.

2. Статус запослених

Запослени

Члан 32.

У Министарству статус запослених имају: функционери, државни службеници на положају, државни службеници на дипломатским и конзуларним пословима (у даљем тексту: дипломате), државни службеници на правним, информатичким, материјално-финансијским, рачуноводственим и административним пословима - повезаним са дипломатским и конзуларним пословима (у даљем тексту: извршиоци) и лица на пратећим помоћно-техничким пословима (у даљем тексту: намештеници).

Функционери

Члан 33.

Функционери у Министарству јесу: државни секретар; шеф сталне дипломатске мисије - амбасадор; амбасадор на нерезиденцијалној основи; генерални конзул.

Државни службеници на положају

Члан 34.

Државни службеници на положају јесу: помоћник министра и генерални секретар министарства, које поставља Влада према закону којим се уређује положај државних службеника.

Државни службеник на положају може имати заменика којег одређује министар из редова дипломата.

Дипломате

Члан 35.

Дипломате су носиоци дипломатских звања који су у радном односу неодређено време у Министарству.

Статус дипломате у звању изванредног и опуномоћеног амбасадора добијају и шефови сталних дипломатских мисија које, на предлог Владе, поставља председник Републике, а који нису у радном односу на неодређено време у Министарству.

Статус дипломате добијају и лица која обављају посебне дужности у дипломатско-конзуларним представништвима на основу споразума са другим органима државне управе - за време трајања дужности.

Статус дипломате могу добити и лица која су на основу члана 42. став 1. овог закона примљена у радни однос у Министарство.

Посебан програм припрема, стручног усавршавања и оспособљавања лица из ст. 2, 3. и 4. овог члана за рад у дипломатско-конзуларном представништву утврђује министар.

Дипломатска звања

Члан 36.

Дипломате имају једно од следећих звања: амбасадор у Министарству, министар саветник, први саветник, саветник, први секретар, други секретар, трећи секретар и аташе.

Услови за стицање дипломатског звања

Члан 37.

Општи услови за стицање дипломатског звања јесу:

- 1) за звање аташе - успешно окончан приправнички стаж и положен дипломатско-конзуларни испит;
- 2) за најниже дипломатско звање које је предвиђено за радно место на које је запослени примљен - задовољење на пробном раду и положен дипломатско-конзуларни испит;
- 3) за једно од звања предвиђено за радно место на које је запослени премештен, а које одговара његовом радном искуству у струци и показаном знању на испиту - положен дипломатско-конзуларни испит;
- 4) за једно од звања предвиђено за радно место на које је премештен државни службеник из другог органа државне управе, односно лице из члана 42. став 1. овог закона, а које одговара његовом радном искуству у струци - успешно окончан посебан програм припрема стручног усавршавања и оспособљавања за рад у дипломатско-конзуларном представништву;
- 5) за звање амбасадора у Министарству - најмање две године службовања у својству шефа сталне дипломатске мисије у звању амбасадора.

Посебне услове за стицање и начин стицања и губитка дипломатског звања, на предлог министра, прописује Влада.

Напредовање дипломата

Члан 38.

Дипломате напредују у звањима решењем министра, а на основу резултата рада, стручности, одговарајућег радног искуства и потреба Министарства.

Резултати рада се изражавају радном оценом, на начин ближе прописан уредбом Владе којом је уређено оцењивање државних службеника.

Стручност се утврђује на основу степена образовања, резултата постигнутих на дипломатско-конзуларном испиту, стручним

у савршавањима, као и на основу периодичне верификације стручне способности.

Потребе Министарства се сагледавају кроз потребу равномерне попуњености унутрашњих јединица одговарајућим дипломатским звањима и потребу представљања Републике Србије на одговарајућим дипломатским нивоима.

Конзуларна звања

Члан 39.

Ранг генералног конзула, конзула, вицеконзула и конзуларног агента носе дипломате само за време рада у конзуларном представништву.

Ранг генералног конзула могу имати дипломате у звању амбасадора у Министарству и министра - саветника.

Ранг конзула могу имати дипломате у звању први саветник, саветник и први секретар.

Ранг вице-конзула могу имати дипломате у звању други секретар, трећи секретар и аташе.

Ранг конзуларног агента могу имати дипломате у звању трећи секретар и аташе.

Запошљавање локалног особља

Члан 40.

У дипломатско-конзуларном представништву може се, када је то неопходно и финансијски оправдано, за рад ван радног односа ангажовати локално особље за обављање административних, техничких, помоћних и других послова.

Под локалним особљем сматрају се лица са страним држављанством или држављани Републике Србије са регулисаним боравком у држави пријема.

Узајамна права и обавезе уређују се уговором, у складу са актом министра, међународним дипломатским конвенцијама и прописима државе пријема.

3. Попуњавање слободних радних места у Министарству

Општи и посебни услови

Члан 41.

Попуњавање слободних радних места у Министарству врши се у складу са законом којим се уређују права и дужности државних службеника, ако овим законом није другачије одређено.

Лица која заснивају радни однос у Министарству или се у Министарство премештају из других органа државне управе на дипломатска радна места, поред општих услова за запослење државних службеника, морају да испуне следеће посебне услове који проистичу из обављања спољних послова:

- 1) одговарајуће знање једног или више страних језика, у зависности од звања и радног места;
- 2) одговарајућа знања из области спољне политике, међународних односа, међународног права и система државне управе;
- 3) задовољавајуће психофизичке способности и психичку стабилност.

Лица која заснивају радни однос у Министарству на радном месту извршилаца и намештеника, или се на та радна места привремено премештају из других органа државне управе, морају да поседују знања прописана актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места.

Испуњеност услова из ст. 2. и 3. овог члана проверава конкурсна комисија коју именује министар у складу са законом којим се уређују права и дужности државних службеника.

Министарство је дужно да у сарадњи са надлежном здравственом установом организује периодичне провере психофизичке способности дипломата и других запослених лица.

Посебне мере за унапређење дипломатског кадра Министарства

Члан 42.

У изузетним случајевима, када потребе дипломатске службе то услове, министар може без спровођења конкурса донети решење о пријему у радни однос на неодређено време лица са одговарајућим искуством у научноистраживачком раду, значајним дипломатским искуством, професионалним знањима и вештинама, или искуством у раду у међународним и другим организацијама.

Министар може без спровођења интерног и јавног конкурса донети решење о пријему других лица у радни однос на одређено време - до четири године, ради обављања одговарајућих послова у дипломатско-конзуларном представништву.

Број запослених који заснују радни однос у складу са ставом 2. овог члана не може прећи 5% од укупног броја систематизованих радних места у дипломатско-конзуларним представништвима.

Запосленом из става 2. овог члана који, за време трајања радног односа у Министарству, одсуствује са рада код послодавца код кога је био у радном односу мирују права и обавезе које се код тог послодавца стичу на раду и по основу рада - сагласно закону којим се уређује рад. Право на мировање радног односа има и његов супружник док са њим борави у иностранству.

Запослени из ст. 1. и 2. овог члана мора имати степен стручне спреме који се захтева и од запослених у Министарству који раде на одговарајућим пословима. Такође, на тесту који ће организовати Дипломатска академија мора да потврди одговарајуће знање једног или више страних језика, у зависности од звања и радног места, као и да покаже задовољавајуће психофизичке способности и психичку стабилност које, пре заснивања радног односа, проверава Министарство у сарадњи са надлежном здравственом установом.

По одлуци министра, Дипломатска академија организује повремене провере знања, знања језика и вештина дипломата, као и других запослених у Министарству, у циљу утврђивања њихове стручности и способности за бављење пословима радног места на које су распоређени.

Запослени који не покаже да поседује знања и вештине неопходне за одређено радно место премешта се на одговарајуће радно место у Министарству, а ако таквог слободног радног места нема, стиче статус нераспоређеног у складу са законом којим се уређују права и дужности државних службеника.

Поступак провере знања министар одређује директивом.

Права функционера

Члан 43.

Функционери у Министарству (осим државног секретара - који је у радном односу за време вршења дужности министра на чији је

предлог постављен) заснивају радни однос на одређено време у Министарству док им траје дужност на коју су постављени.

Шеф сталне дипломатске мисије - амбасадор и амбасадор на нерезиденцијалној основи имају право на плату у висини плате коју остварује дипломата у звању амбасадора у Министарству, генерални конзул има право на плату у висини плате коју остварује дипломата у звању министра саветника, а остварују и права на посебан додатак на основну плату, посебне накнаде трошкова и друга примања за време рада у иностранству.

По престанку радног односа на одређено време, функционери из става 1. овог члана престају да остварују права која су имали за време вршења те дужности, укључујући и права утврђена посебним законом.

Премештај на рад у дипломатско-конзуларно представништво

Члан 44.

Премештај у дипломатско-конзуларно представништво запослених у Министарству врши се, по правилу, на период до четири године.

Одредбе о премештају запослених у дипломатско-конзуларно представништво, сходно се примењују и на државне службенике из других органа државне управе који се премештају у та представништва.

Министар може донети решење о повлачењу члана дипломатско-конзуларног представништва и пре истека периода на који је упућен, односно о привременом продужењу рада у дипломатско-конзуларном представништву кад потребе службе такво продужење захтевају.

При премештају из дипломатско-конзуларног представништва у Министарство под одговарајућим радним местом подразумева се радно место у Министарству на коме се послови обављају у истом звању или непосредно нижем звању, као и упражњено радно место са највишим звањем у оквиру одговарајућег степена школске спреме.

Ако је запослени премештен на радно место са нижим звањем, министар може одлучити да запослени задржи звање које је имао пре премештаја у дипломатско-конзуларно представништво.

Поступак упућивања запослених на рад у дипломатско-конзуларно представништво прописује министар.

Разређење са положаја због премештаја у дипломатско-конзуларно представништво

Члан 45.

Поред разлога за разређење са положаја утврђених законом којим се уређују права и дужности државних службеника, државни службеник на положају, може бити разрешен и ради потребе премештаја у дипломатско-конзуларно представништво.

4. Стручно усавршавање и оспособљавање

Стручни испити

Члан 46.

Полагање стручног дипломатско-конзуларног испита услов је за рад у Министарству на радном месту разврстаном у дипломатском звању, осим у случајевима предвиђеним чланом 35. ст. 2. и 3. овог закона.

Дипломатско-конзуларни испит полаже се по програму Дипломатске академије Министарства и замењује државни стручни испит.

За рад на одређеним специфичним пословима, поред државног стручног испита, извршиоци полажу и посебан испит чији програм, начин и услове полагања прописује министар.

Стручно усавршавање и оспособљавање у Министарству

Члан 47.

Министарство се континуирано брине о стручном усавршавању запослених, оспособљавању приправника и припремама за рад у дипломатско-конзуларним представништвима.

Стручно усавршавање остварује се кроз посебне програме из подручја важних за обављање спољних послова, путем курсева, семинара, предавања и других облика усавршавања које организује Дипломатска академија.

Стручно усавршавање ван Министарства и додатно образовање

Члан 48.

По одобрењу министра, стручно усавршавање и додатно образовање може се обављати и на високошколским и другим специјализованим установама у Републици Србији или у иностранству, о трошку Министарства или заинтересованог кандидата, у складу са актом министра, као и планом и потребама службе.

Дипломатска академија

Члан 49.

Дипломатска академија је организациона јединица у саставу Министарства, која се у сарадњи са стручним, високошколским и научноистраживачким институцијама у земљи и иностранству, бави:

1) стручним оспособљавањем приправника, сталним професионалним усавршавањем дипломата и других запослених у Министарству, као и у другим органима државне управе и институцијама јавног сектора у вези са посебним циљевима и природом образовања у области спољне политике и међународних односа;

2) организовањем наставно-научних активности, информативних и образовних семинара, симпозијума, трибина, консултативних састанака, предавања, међународних скупова и других студијских програма;

3) остваривањем међународне сарадње са академијама и фондацијама страних земаља путем семинара, предавања и других активности у вези са спољнополитичким питањима у земљи и иностранству;

4) организовањем полагања дипломатско-конзуларног и посебних стручних испита из члана 46. овог закона;

5) организовањем сталног усавршавања и испита за проверу знања запослених из области страних језика и информатике;

6) организовањем повремених провера стручних знања запослених у Министарству на начин одређен чланом 42. став 2. овог закона;

7) организовањем припрема и стручног усавршавања и оспособљавања по посебном програму из члана 35. став 5. овог закона.

5. Права и дужности запослених у Министарству и особља дипломатско-конзуларних представништава

Дужности које произлазе из обављања спољних послова

Члан 50.

Дужности дипломата, других запослених у Министарству и свих чланова дипломатско-конзуларних представништава јесу:

- 1) да у обављању службе и ван ње, штите интерес и углед Републике Србије;
- 2) да поступају у складу са правилима међународног права и праксе;
- 3) да правовремено, тачно и објективно извештавају Министарство, односно шефа дипломатско-конзуларног представништва о догађајима, стеченим сазнањима и документима који су од значаја за обављање дужности и интересе Републике Србије;
- 4) да штите имовину, опрему и поверљиве податке;
- 5) да поштују прописе, правила понашања и протокол државе пријема за време док се налазе на раду у дипломатско-конзуларном представништву.

Правила понашања дипломата и других запослених у Министарству прописује министар.

Посебна правила дисциплинског поступка

Члан 51.

Специфичности вођења дисциплинског поступка против запослених који се налазе на раду у дипломатско-конзуларним представништвима прописује министар.

Утврђивање плата

Члан 52.

Запослени у Министарству, изузетно од закона и подзаконских општих аката којима се уређује остваривање права на плату, накнаду трошкова и отпремнина и других примања у државним органима, односно државних службеника и намештеника, имају - за време рада у дипломатско-конзуларном представништву, право на: посебан додатак на основну плату; посебне накнаде трошкова (за здравствено осигурање, за трошкове становања, за трошкове школовања, за трошкове превоза посмртних остатака) и друга примања (отправничко, жеранско и функционално примање, и примање за издржаване чланове породице).

Ближе услове за остваривања права на посебан додатак на основну плату, посебне накнаде трошкова, друга примања, и висину додатка, накнада и примања, као и коефицијенте за обрачун и исплату плата дипломата, на предлог министра, прописује Влада.

Одредбе овог закона о праву на посебан додатак на основну плату, посебним накнадама трошкова и другим примањима запослених у Министарству сходно се примењују и на државне службенике који из других органа државне управе буду премештени у дипломатско-конзуларна представништва.

Посебан додатак на основну плату

Члан 53.

Посебан додатак на основну плату утврђује се у складу са трошковима живота у земљи службовања према статистичким подацима Организације уједињених нација, као и другим релевантним околностима, међу којима су услови рада у земљи службовања, неопходност употребе страног језика у обављању службе и трошкови издржавања породице.

Приликом одређивања посебног додатка на основну плату особљу дипломатско-конзуларног представништва узете се у обзир обим и степен сложености рада у том представништву.

Накнада трошкова за здравствено осигурање

Члан 54.

Запослени у Министарству за време рада у дипломатско-конзуларном представништву и чланови његовог породичног домаћинства, који са њим бораве у иностранству имају право на накнаду трошкова за основно здравствено осигурање према прописима земље у којој ради, ако остваривање овог права није обезбеђено међународним уговором.

Члановима породичног домаћинства, у смислу овог закона, сматрају се супружник, малолетна деца и деца (брачна, ванбрачна, усвојена, пасторчад, штићеник и хранљеник) на редовном школовању до навршене 26. године живота, уколико не остварују приход по основу рада у иностранству, бораве са запосленим и носиоци су службеног или дипломатског пасоша.

Накнада трошкова становања

Члан 55.

Запослени у Министарству за време рада у дипломатско-конзуларном представништву има право на накнаду трошкова становања, ако му није обезбеђен службени, односно бесплатан смештај.

Накнада трошкова за школовање деце

Члан 56.

Запослени у Министарству за време рада у дипломатско-конзуларном представништву има право на накнаду трошкова на име обавезног предшколског и основног васпитања и образовања, као и редовног средњошколског образовања.

Накнада трошкова за случај смрти у иностранству

Члан 57.

Посмртни остаци члана дипломатско-конзуларног представништва или члана његовог породичног домаћинства који је преминуо за

време службе у иностранству, превозе се и сахрањују о трошку Министарства.

Чланови породичног домаћинства преминулог члана дипломатско-конзуларног представништва имају право да бораве у иностранству и остварују друга права у складу са овим законом најдуже још два месеца од дана његове смрти.

Отправничко, жеранско и функционално примање

Члан 58.

Шеф сталне дипломатске мисије има право на функционално примање, које је намењено за ангажовање локалног особља у обављању послова у резиденцији.

Привремени отправник послова као и конзул жеран, док се налази на дужности, има право на отправничко, односно жеранско примање.

Примања за чланове породичног домаћинства

Члан 59.

Запослени у Министарству за време рада у дипломатско-конзуларном представништву има право на примања за чланове породичног домаћинства који са њим бораве у иностранству.

Рад под посебним условима

Члан 60.

Запослени који је упућен у дипломатско-конзуларно представништво дужан је да ради под посебним условима када је то неопходно ради извршења дужности утврђених овим законом.

Под посебним условима се сматрају рад у опасним зонама и рад у тешким климатским условима.

Право на продужено осигурање и повратак супружника на посао

Члан 61.

За време трајања рада у дипломатско-конзуларном представништву, супружник запосленог има право на уплату пензијског и инвалидског осигурања из средстава Министарства, под условом да је био запослен или регистрован код надлежне службе за запошљавање пре одласка у иностранство.

Време које је запослени провео на раду у дипломатско-конзуларном представништву рачунаће се његовом супружнику, који је као незапослен био пријављен код надлежне службе за запошљавање, у стаж осигурања који се изједначава с радним стажом.

Средства потребна за осигурање права из овога члана обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Породиљско одсуство и одсуство са рада ради неге детета

Члан 62.

За време породиљског одсуства, запослена која се налази на раду у дипломатско-конзуларном представништву не може бити враћена у земљу, осим на свој писмени захтев.

Одсуство са рада ради неге детета, запослена користи у Републици Србији.

Повреде на раду, професионална обољења и обољења у вези са радом

Члан 63.

Повреде на раду и обољења која су узрокована боравком на радном месту у дипломатско-конзуларном представништву и проистичу из суштинске разлике између услова живота у иностранству и услова живота у Републици Србији, сматрају се повредама на раду, професионалним обољењима и обољењима у вези са радом у складу са законом и подзаконским општим актима којима се уређује област безбедности и здравља на раду.

Губитак радне способности

Члан 64.

Промене психофизичког стања или стабилности запосленог у Министарству, које га по оцени комисије здравствене установе са којом Министарство има закључен уговор о обављању здравствених прегледа запослених (члан 41. став 5. овог закона) чине неспособним за обављање послова радног места на које је распоређен, сматрају се губитком радне способности у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању.

Глава седма

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рок за доношење подзаконских општих аката

Члан 65.

Подзаконски општи акти који су предвиђени овим законом биће донети до 1. јануара 2009. године.

Престанак важења ранијег закона

Члан 66.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о иностраним пословима ("Службени лист СРЈ", бр. 59/98, 6/99 и 68/02).

Ступање на снагу закона

Члан 67.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".
Одредба члана 54. став 1. ступа на снагу 1. јануара 2010. године.